

ОВЕРЧЕНКО І. В.

студент 3-го курсу правознавчого факультету (ЖФ) УСЗ, кафедра приватно-правових дисциплін, м. Житомир, Україна

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЗЕМЕЛЬ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Особливе місце у складі земельного фонду України займають землі рекреаційного та історико-культурного призначення, значущість яких полягає в їх здатності позитивно впливати на здоров'я людини, у можливості їх використання для організації відпочинку, дозвілля, туристичної діяльності тощо. Проте, незважаючи на значення земель рекреаційного призначення, вперше на законодавчому рівні як окрема категорія земель вони були закріплені саме в діючому Земельному кодексі України (далі ЗК України).

Правовий режим земель рекреаційного та історико-культурного призначення досліджували такі вчені: О. М. Бандурка, В. О. Коновалова, В. К. Лисиченко, В. П. Корж, М.

П. Яблоков, О. А. Погрібний, В. І. Семчик, Н. І. Титова, Ю. С. Шемшученко, М. В. Шульга, В. З. Янчук та ін.

Згідно з ЗК України до земель рекреаційного призначення належать землі, які використовуються для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів [1]. Слід зазначити, що для найбільш повної характеристики правового режиму земель будь-якої категорії необхідно, розкрити питання обмеження прав на землю. Такі обмеження стосуються як права набуття земельної ділянки у власність чи в користування, так і обмеження права використання земельної ділянки. Саме за ознакою обмежень прав на землю одна категорія земель відрізняється від іншої. Крім того, в межах однієї категорії земель може мати місце суттєва різниця в обмеженнях прав на землю. Тому елементом правового режиму земель можна визнати обмеження права набуття земельної ділянки у власність чи в користування та обмеження права використання земельної ділянки [2].

До складу земель рекреаційного призначення входять земельні ділянки зелених зон і зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристських та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів, а також надані для дачного будівництва і спорудження інших об'єктів стаціонарної рекреації, розташовані поза землями оздоровчого призначення [3, с.123].

На землях рекреаційного призначення забороняється діяльність, що перешкоджає або може перешкоджати використанню їх за призначенням, а також негативно впливає або може вплинути на природний стан земель. Використання земель рекреаційного призначення здійснюється відповідно до закону.

До земель історико-культурного призначення належать землі, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби.

Землі історико-культурного призначення можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності. Вони не вилучаються. Будь-яка діяльність, що негативно впливає або може вплинути на забезпечення додержання їх режиму, забороняється.

Для забезпечення додержання режиму історико-культурних заповідників, меморіальних парків, поховань, археологічних і архітектурних пам'яток та архітектурно-ландшафтних комплексів встановлюються охоронні зони з заборонаю на землях цих зон діяльності, яка шкідливо впливає або може вплинути на забезпечення додержання режиму земель історико-культурного призначення.

Найпоширенішим правопорушенням у галузі використання та охорони земель рекреаційного призначення в Україні є самовільне зайняття земельних ділянок, у вигляді самовільного захоплення або використання земельної ділянки рекреаційного призначення без оформлених у встановленому порядку правовстановлюючих документів на землю, а також дозвільних на право здійснення господарської діяльності. Ці правопорушення частково також стосуються і земельних ділянок історико-культурного призначення, а також на цих землях здійснюються такі правопорушення як: забудова приватних будинків та незаконні отримання дозволів на приватизацію цих земельних ділянок.

Для вдосконалення правового регулювання використання та охорони земель рекреаційного та історико-культурного призначення необхідно збільшити розмір штрафних санкцій за порушення правового режиму земель цих категорій, а також посилити контроль за прийняттям рішень про надання таких земельних ділянок. Перспективним напрямом розвитку законодавства в галузі використання та охорони земель рекреаційного призначення повинно стати резервування земельних ділянок, на яких знаходяться природні

комплекси та природні або штучно створені об'єкти, що мають особливу рекреаційну цінність, з подальшим їх оголошенням рекреаційними зонами.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III, с.54 // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
2. Бондарчук Н. В. Правовий режим земель: до визначення сутності і змісту / Н. В. Бондарчук // Правова держава. – 2012. – № 23. – С. 606 – 610.
3. Погрібний С.О. Правове регулювання земель рекреаційного та історико-культурного призначення // Земельне право України: Підручник /За ред. Погрібного О.О., Каракаша І. І, – К.: Істина, 2013 р. – 245 с.